

ДИВИСЬ ПІД НОГИ!

ДЗВОНИ 101

ПОПЕРЕДЖАЙТЕ

Не варто робити з дітей експертів з боєприпасів та вибухонебезпечних предметів. Достатньо, щоб діти твердо знали, що необхідно:

ОБМИНАТИ зелені насадження, місця зі слідами руйнувань, звалища, покинуті будівлі, машини і зруйновану техніку, шляхи з пошкодженим покриттям або без покриття — ґрунтові, польові чи степові, посипані жорствою, місця обстрілів бойових дій, а також зони, позначені сигнальними стрічками, знаками з черепом і кістками й написами DANGER MINES або УВАГА МІНИ. Ходити знайомими безпечними шляхами і триматися подалі від узбіч.

ПОМІЧАТИ предмети, схожі на зображені на фотографіях, чи будь-які інші дивні, невідповідні до обстановки, незнайомі речі, що привертають до себе увагу, покинуті іграшки і побутові предмети, а також дротові розтяжки, зазвичай натягнуті на рівні коліна. Не перевіряти небезпечні знахідки, не кидати в них нічого, навіть здалека. Не чіпати нічого чужого: вибухнути може навіть звичайна на вигляд кулькова ручка.

ПОВІДОМЛЯТИ дорослим про все незвичайне. Помітивши підозрілий предмет чи місце, не намагатися підійти ближче, сфотографувати чи взяти знахідку в руки, а запам'ятати, як вона виглядає і де знаходиться, і якнайшвидше повідомити про неї батькам, вчителям, ряту-

вальникам чи представникам місцевої влади. Опинившись на замінованій ділянці, не намагатися вийти самостійно, а залишатися на місці і кликати на допомогу; в крайньому випадку, якщо навколо довго нікого немає, — з максимальною обережністю йти назад точно по власних слідах.

СТВОРІТЬ УМОВИ

Дітям необхідно створити безпечні умови для гри і буденних активностей — так ви значно знизите вірогідність їхнього контакту з вибухонебезпечними предметами. Організуйте для них безпечні майданчики для ігор з друзями. Переконайтеся у безпечності їхніх щоденних маршрутів. Якщо вони пролягають близько до небезпечних територій чи через них, знайдіть інші безпечні шляхи і простежте за тим, щоб діти користувалися ними.

Не пускайте дитячі справи на самоті. Пам'ятайте, що всі ці обмеження і заборони протирічать природним дитячим бажанням та інтересам, занурюють дітей у стрес, що погіршується, якщо щось погане стається з їхніми друзями чи родиною. Підтримуйте їх, приділяйте увагу їхнім потребам, вчасно звертайте увагу на специфічні зацікавлення, відповідайте на їхні запитання. Навчіть дітей не цуратися і допомагати тим, хто вже постраждав від вибухів, і дійте так самі.

ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ, ЩО ДІТИ ЗНАЮТЬ ПРО НЕБЕЗПЕКУ І ЯК ЇЇ УНИКНУТИ

**ТАК, ТОЧНО
ВИБУХНЕ**

**ТАК, ТОЧНО
СКАЛІЧИТЬ
ЧИ ВБ'Є**

**ТАК,
ДРУЗІВ ТАКОЖ**

КЛИЧТЕ НА ДОПОМОГУ

Не намагайтесь самостійно перевірити підозрілі предмети, знешкодити боєприпаси, позначити їхнє місцезнаходження чи перенести їх подалі від людних місць. Також не намагайтесь самостійно пробратися до тих, хто опинився на замінованій території, навіть якщо це ваші діти: є завеликий ризик того, що допомогу ви надати не зможете, але підірветесь самі й погубите їх.

Перевіркою підозрілих речей і місць, маркуванням небезпечних зон, знешкодженням вибухонебезпечних предметів і порятунком людей, що опинились на замінованих територіях, повинні займатися рятувальники, які мають спеціальну підготовку і обладнання. Спроби зробити роботу за них можуть коштувати життя, і не лише вашого. Ваша справа — якнайшвидше повідомити рятувальників про небезпечну ситуацію чи свої підозри і дотримуватися їхніх інструкцій.

ДЗВОНІ 101